

Rok 1938

Zima

Do Vánoc 1937 nabylo ani sněhu, ani veliké zimy. Vánoce byly bílé a po nich veliké mrazy. V polovici ledna dostavila se náhlá obleva a druhá půle ledna byla jako jaro. V únoru však bylo chladno, které se vleklo dlouho do jara. Ještě začátek května byl studený, s nočními mrazíky, takže rašení se opozdilo a květů jsme neužili.

Dům č. 44 (hostinec Rohlena), kde zemřela Marie Tylová, jaro 1938 - ještě bez pamětní desky

V sobotu 22. ledna pořádá Sokol VIII. Šibřinky rázu „V chrámu bohyně tance“. Druhého dne jako obvykle opakoval pro děti šibřinkovou scénu „Hold bohyni tance“.

SOKOL MORKOVICE

pořádá v sobotu dne 22. ledna 1938

ve všech místnostech sokolovny

ŠIBŘINKY

rázu

V CHRÁMU BOHYNĚ TANCE

Výpravná dekorace.

Úvodní scéna: Hold bohyni tance.

Vstupní rej a přehlídka masek. - Hudba Žerotín z Přerova.

Začátek ve 20 hodin.

Vstupné Kč, 10 masky Kč 7 včetně daně s dávkou.

Členstvo a příznivce prosíme o bufet.

Zvláštní pozvánky nebudou rozesílány.

V neděli dne 23. ledna 1938 ve 14¹/₂ hod.

Opakování šibřinkové scény.

Vstupné: dospělí v předních řadách sedadel Kč 3⁻, další Kč 2⁻,
galerie Kč 3⁻, školní děti Kč 1⁻.

Zve

Sokol.

Biedermayer

Slovácká beseda

Rokoko

Kněžky Bohyně tance

Baletky

Polární záře

25. ledna mezi 20¹⁰ – 21³⁰ jsme pozorovali na severozápadě velikou polární záři, zjev u nás řídký. Tmavě rudé nebe prosvětlovaly bledé pruhy, činící dojem reflektorových světél. Bližší popis záře možno najít v musejní sbírce novinových výstřížků. Podle lidové moudrosti znamená polární záře válku.

Zdounečtí advokáti

Počínajíc únorem začal v místnosti živnostenské záložny na Budově úřadovat advokát JUDr. František Dedek ze Zdounek, a to pouze o dnech, kdy je tu soud a notář, tj. každou 1. a 3. sobotu v měsíci. Březnem začal v tytéž dny úřadovat v Lidovém domě, později v hostinci hospodářského družstva i druhý zdounecký advokát JUDr. Josef Ševčík.

Záškrť

V únoru objevil se v Morkovicích záškrť, který se pak vlekl ještě řadu měsíců. Onemocnělo asi 20 dětí, avšak díky dokonalým léčebným prostředkům žádné z morkovských dětí neumřelo. V okolí byly dva smrtelné případy. Nákaza se roznesla z místního sirotčince.

Odbočka Svazu Čsl. domobrany

13. února ustavila se v Morkovicích odbočka Svazu Čsl. domobrany z Itálie, která při vzniku měla asi 20 členů. Prvním předsedou stal se hostinský Vašek Halama.

Kanalizace druhé části náměstí

V březnu byla zkanalizována západní strana náměstí. Terén však zatím jinak upravován nebyl, ač úprava této strany náměstí měla být hotova už v roce 1937.

Dramatický odbor Sokola v Morkovicích

připravil na velikonoční neděli

dne 17. dubna 1938

2. představení odpoledne o 3. hodině

večer o 8. hodině

populární francouzskou operetu o 4. jedn.

Slečna Svatoušek

(Mamzelle Nitouche)

Tento kus je hrán v Praze v Novém divadle při vyprodaném hledišti již po 200×.

Všechny role této oblíbené operety jsou obsazeny osvědčenými herci a nastudování kusu byla věnována zvláštní péče - je proto jisté, že provedení uspokojí plně i náročně diváky.

Výprava scény i kostýmování - zvlášť pro tento kus pořízené - jistě nemalou měrou přispějí k dokonalému úspěchu hry.

Jedinečné melodie hudby i zpěvů vyniknou jistě nejlépe pod taktovkou p. řed. Žaluda, dirigenta hudby „Žerotín“ z Přerova.

Uvedené okolnosti stačí samy, aby Vás přiměly shlédnouti tuto vskutku jedinečně pěknou a oblíbenou operetu.

Protože je už dnes o vstupenky neobyčejný zájem - zajistěte si místa v čas v předprodeji v obchodě Ladi Horáka.

Merta a Musil v Kroměříži.

1. květen slaven
společně

1. května konala se poprvé na přání vlády společná oslava Svátku práce, jehož oslavu si dosud osobovaly zvláště strany socialistické. Protože v této době naši Němci projevovali už oddanost vůdci Adolfu Hitlerovi, takže republice hrozil německý vpád za účelem odtržení sudetského území, bylo třeba národní jednoty. Byl jí dán výraz aspoň zevně. K Morkovicím se přidaly i Slížany. Ráno v 6. hod. byl budíček, v 10 hod. shromáždili se účastníci u nádraží, o 1/2 11. šli městečkem. U pomníku padlých přečetl starosta Vilém Pátík manifest Národní rady, texty telegramů prezidentu Benešovi a min. předsedovi Milanu Hodžovi a slavnost se zakončila hymnou. Na radnici byla vztyčena vlajka. Průvod byl uspořádán tak, aby nebylo

znát stran ani spolků. Za hudbou šli hasiči s vlajkou státu, pak ženy, pak muži. Večer se občanstvo sešlo znovu u pomníku padlých, pochodovalo k radnici, kde po stáhnutí státní vlajky zapěli přítomní za doprovodu hudby „Hej, Slované“ a rozešli se.

Rodičovské sdružení

1. května bylo založeno při měšťance tzv. „Rodičovské sdružení“, které má škole pomáhat hlavně v sociální péči. Později založila si rodičovské sdružení i místní škola obecná. Prvním předsedou rodičovského sdružení se stal František Zona, holič, tč. předseda místní školní rady.

Svátek matek

8. května konala se v sokolovně oslava svátku matek. Program obstarala obecná škola a občan Teodor Moric, který soukromě učí děti hudbě, koncertoval v přestávkách se svými žáky. Programy svátku matek se ukládají v museu.

Dekorace ke Svátku matek v sokolovně, foto Fr. Zástava

Pokus o volební dohodu

9. května, tři neděle před obecními volbami, podnikl starosta Vilém Pátík na přání úřadů pokus o rozdělení mandátů mezi strany dohodou. Dohodu zmařili sociální demokraté. Bylo tedy nutno jít do obecních voleb.

Kočovná divadelní společnost

12. května přijela do Morkovic „Nová moravská scéna V. Slavínského“. Téhož dne hrála v sále Lidového domu veselohru Marie Blažkové „Rozvod na zkoušku (Klatovští dragouni)“, 14. května operetu Jára Beneše „Uličnice“ a 16. května hru „Žena pod křížem“. 14. května odpoledne pro děti „Kašpárek přemůže čaroděje“.

Kácení máje

15. května provedli hasiči „kácení máje“ se starými zvyky.

Částečná mobilizace

21. května byla vyhlášena částečná mobilizace, ráno odjelo vlakem 22 osob, nazítří ještě někteří. Hrozil totiž vpád říšských Němců do sudetského území. Po několika dnech se však vojáci vrátili domů, neboť hrozba nestala se činem.

Hra „Hrdina Fedka“

26. května sehrál v sokolovně kroměřížský dorost Čsl. obce legionářské Václava Valenty – Alfy „Hrdina Fedka“. Byl to v Morkovicích první podnik na oslavu dvacetiletého trvání ČSR a pořádali jej místní legionáři s italskými domobranci a Obcí přátel legionářů.

Branný kurs

29. května začal pro morkovský obvod branný kurs pro vojíny a poddůstojníky 2. zálohy od 40 – 55 let.

Obecní volby

Když nedošlo k dohodě o rozdělení mandátů, konaly se 29. května obecní volby. Bylo k nim podáno 8 kandidátek, platných hlasů bylo odevzdáno 1 279 a volební číslo bylo 42. Živnostníci obdrželi 171 hlasů a 4 mandáty, agráři 131 hlasů a 3 mandáty, komunisté 273 hlasů a 6 mandátů, občanská strana nepochitická 40 hlasů a 1 mandát, křesťanští sociálové 44 hlasů a 1 mandát, lidovci 239 hlasů a 6 mandátů, sociální demokraté 166 hlasů a 4 mandáty, národní socialisté 215 hlasů a 5 mandátů. Národní sjednocení, vedené odb. učitelem Josefem Přikrylem, odmítlo kandidovat, neboť bylo znechuceno odštěpenci, kteří podali kandidátku pod firmou občanské strany nepochitické. V těchto volbách dobyly strany levice (k nimž kromě komunistů, sociálních demokratů a nár. socialistů bylo nutno v Morkovicích počítat i křesťanské sociály) po první většiny. Byla sice jenom jednohlasová, neboť ze 30 mandátů měly tyto strany 16, stačila však k tomu, aby si zvolila starostu ze svého středu. A tak 11. června zvolen byl starostou Jaroslav Valenta, odborný učitel, příslušník strany národně socialistické. Touto volbou dostalo se poprvé starostovského křesla v Morkovicích učiteli; před 11 lety byl Josef Přikryl prvním učitelem, který dosáhl hodnosti radního. Po 11 letech odešel také z funkce starosty továrník Vilém Pátík, o němž bylo by nevděkem u této příležitosti nezaznamenat, že starostoval velice zasloužil. S jeho jménem je spjat téměř celý popřevratový, tak bohatý a tak slibný rozvoj Morkovic. Starosta Vilém Pátík stal se pouze radním za pravicovou stranu živnostenskou.

Vilém Pátík

Jaroslav Valenta

Slintavka a kulhavka

Koncem května objevila se v Morkovicích slintavka a kulhavka, která se v červu rozmohla po celé obci. Nákaza se dostala do českých zemí z Německa.

Školní výstava

16. června konala se v měšťance výstava žákovských prací, a poněvadž spadala do rámce oslav dvaceti let republiky, byla větší než jindy a byla i retrospektivní. Vystavovány byly totiž památky za celou dobu trvání školy měšťanské v Morkovicích.

Úprava hřbitova

Na jaře z podnětu řídícího učitele Mořice Breuera vypracoval Josef Přikryl se žáky IV. třídy měšťanské školy nový hřbitovní plán, podle něhož začal se hřbitov ihned upravovat. Dosud kromě hlavní cesty na hřbitově žádných cest nebylo a ani hroby do řad kopány nebyly, takže hřbitov byla neukázněná směs hrobů a pomníků všech možných poloh podle starého, biblicky znějícího hesla, které se dosud na hřbitově dodržovalo: „Kam semeno padne, tam ať vzejde“. Na takovém hřbitově nebylo se však možno orientovat.

Staré uspořádání hrobů na hřbitově, vpravo dříve typický dřevěný kříž, foto Jan Ludík

Že se proti úpravě postavilo dost lidí, poněvadž se sáhlo na hroby jejich milých, není ani třeba poznamenávat. Ani o výhrůžky uskučitelům této změny nebylo nouze. Přece však to nic nezměnilo na vůli během dvou let hřbitov podle plánu, až snad na maličkosti, upravit. Není třeba nový plán hřbitova popisovat, zachová se jistě v Morkovicích některý z 5 velkých a 3 malých exemplářů. Poznamenat však ještě sluší, že vzhledem k novému plánu bylo nutno změnit i hřbitovní řád, který by začal platit po vypracování a prozkoušení v roce 1939. Tento nový hřbitovní řád se zachová v opisu v museu.

Ovocnářský a okrašlovací spolek v Morkovicích 1938

Osudy hrobky rytířů Ariolich

V úpravě hřbitova na severní straně vadila hrobka bývalých morkovských rytířů z rodu Ariolich. Po tahanicích mezi přívrženci zrušení a přívrženci zachování hrobky bylo rozhodnuto, že se hrobka zruší. Rozhodnutí bylo vykonáno 23. června. Náhrobek byl rozebrán a zděná klenutá hrobka zrušena. V hrobce byly tři rakve, levá a prostřední dřevěná, pravá dřevěná v cínovém obalu. První dvě i s pozůstatky uvnitř byly zničeny a rozpadly se, pravou jsme otevřeli. Byla v kostra rytíře Františka, zemřelého 2. srpna 1857 v 93. roce věku. Na holé hlavě zůstala zcela zachována paruka, na prsou dosti zachovalý křížek, šaty z hedvábného lodenu byly ještě dosti pevné, z bot se zachovaly podešve, růženec se rozpadl. Mrtvola byla přikrytá černým hedvábím, které ovšem změnilo ve tmě a vlhku barvu na žlutou. Křížek s prsou vzal kronikář pro museum, ostatní pozůstatky všech tří mrtvol byly na místě zasypány zemí a nad nimi zřízena cesta. Na památku nechal kronikář náhrobek ofotografovat, vzal s pomníku i náhrobního kamene pro museum erby a opsal texty. Na pomníku byl tento nápis: Hier ruhen Johann Bapt. Arioli, Reichsritter v. Morkowitz, gestorben am 6. December 1804 und dessen Sohn Franz Arioli, Reichsritter v. Morkowitz, mährischer Landstand und Herr der Herrschaft Morkowitz, gestorben am II. August 1857 im 93. Lebensjahre. Friede seiner Asche. Na náhrobní desce byl tento nápis: Hier ruhet Johann Arioli, Ritter von Morkowitz, K.K. Oberlieutenant in der Armee, geboren im December 1790. Gestorben den I. Januer 1837. Friede seiner Asche. V prostření rakvi byl Jan Arioli st., po levici mladší, po pravici František. O zrušení hrobky objevila se zpráva v novinách, tu přetiskly říšskoněmecké

listy, zprávu četl šlechtic Bleybben z Lipska a ten dopsal na místní farní úřad. Žádal výpisy z matrik a o celý případ se zajímal, neboť je po matce z rodu Ariolich. Farní úřad při tom poznamenal, že hrobku bylo by ještě možno obnovit, kdyby to šlechtic Bleybben zaplatil. Bleybben peníze poslal a náhrobek bude tady nepochybně znovu postaven. Popsali jsme celý případ dosti podrobně, koho by však zajímaly ještě větší details, může si přečíst mé vzpomínky na celou věc, které z mého vypravování zachytil ředitel František Svoboda v protokolní knize místního ovocnářského a okrašlovacího spolku.

Hrob rytíře Arioli na morkovském hřbitově, foto 22.6.1938, zrušen 23.6.1938

Pamětní deska Marie Tylové

26. června v rámci oslav dvaceti let republiky byla odhalena pamětní deska Marie Tylové na domě č. 44 na Masarykově náměstí (hostinec „Rohlena“), kde skonala 14.X.1868. Že se označí úmrtní dům Marie Tylové, o tom psal kronikář už před 11 lety, v únoru 1927, ve „Vlastivědném sborníku pro mládež župy olomoucké“. Věci se však ujal teprve letos, u příležitosti 70. výročí smrti Marie Tylové, místní Sokol na přímluvu MUDra Vladimíra Zapletala. O 10 hod. ráno zrazily se u úmrtního domu pokrokové morkovské spolky (neboť lidovci a Orel si nepřáli být zváni!), slavnost zahájil starosta Sokola Mořic Breuer, slavnostní

projev přednesl znám brněnský divadelní pracovník prof. Julius Jeřábek, pak zazpíval mužský sbor Sokola Bendlovo „Svoji k svému“, načež byla deska odhalena a převzata do ochrany místním museem. Pak se šlo průvodem na hřbitov k hrobu Marie Tylové, kde byla její památka uctěna chvilí ticha, kyticí sokolských dětí, položenou na hrob, a Foerstrovým sborem „Z osudu rukou“. Slavnosti byl přítomen státní kulturní referent z Prostějova prof. dr. Jindřich Flégl a za sokolskou župu divadelní Ph. Mr. Lambert Štěpka, lékárník z Kvasic. Po celý den byla v místním museu přístupna expozice „J. K. Tyl a jeho doba“ se spoustou původního materiálu, týkajícího se pobytu Tylovi rodiny v Morkovicích. Pamětní deska je z tmavé slezské žuly, velikosti 60 x 40 cm, síly 3 cm, a má zlatený text tohoto znění: „V tomto domě zemřela 14. X. 1868 herečka Marie Tylová, dcera J. K. Tyla. Sokol morkovský 1938“.

hostinec "Rohlena" s pamětní deskou M. Tylové, zasazenou 26.6.1938

odhalení pamětní desky na domě, kde M. Tylová zemřela - září 1938

u hrobu M. Tylové při příležitosti odhalení pamětní desky - září 1938

Pokusné vrtání na naftu

Na jaře, tuším hned v dubnu, začalo se v lese „Přehýku“ u Slížan s pokusným vrtáním na naftu. O vzniku, průběhu a výsledku pokusu přineseme zprávu, až se pokus skončí.

Sbírka na obranu státu

V červnu vykonala obec sbírku na obranu státu, jež vynesla 6 753 Kč. Kromě ní zaslal místní velkostatkář hrabě Filip Kinský 2 000 Kč, místní Sokol 350 Kč a firma Vilém Pátík a synové výtěžek sbírky v továrně spolu s darem firmy.

III. třída měšťanky s uč. sborem, červen 1938

Snaha o obnovení „Rozhledů“

15. července byla podniknuta pomocí rozeslaných letáků několika jedinci z řad košíkářů i nekošíkářů akce pro obnovení „Moravských košíkářských rozhledů“, avšak pro malý zájem se k cíli nedošlo.

Odchod Mořice Breuera

20. července odstěhoval se z Morkovic na učitelské místo do Kroměříže dosavadní morkovský řídící Mořic Breuer. Při odjezdu se s ním rozloučil za obec I. náměstek starosty František Bleša, když už před tím se s ním rozloučil Sokol a okrašlovací spolek, který ho jmenoval svým čestným členem. O záslužné činnosti tohoto pilného a vytrvalého veřejného pracovníka mluví za nás zápisní knihy morkovských spolků. My pouze jednou větou řekneme: „Vykonal pro Morkovice přemnoho!“

Mořic Breuer

15. srpna legionáři, italská domobrana a obec přátel legionářů uspořádali v sokolovně manifestační projev pro jednotu národa, celistvost a nezávislost republiky! Sál sokolovny byl nabyt, referoval zástupce legionářů a domobrany, načež přítomní s potleskem odeslali tuto depeši: „Pan dr. Edvard Beneš, president Čsl. republiky, Praha – Hrad. Všichni občané městyse Morkovic a okolí, bez rozdílu politické příslušnosti shromáždění dnes na manifestačním projevu pro jednotu národa, celistvost a nezávislost republiky, žádají Vás, abyste při nové národnostní úpravě trvali na svrchovanosti čsl. národa. Zároveň prohlašujeme všichni, že budeme kdykoliv hájit každou píd' našich historických hranic do posledního muže. Legionáři, italští domobrancí, Obec přátel legionářů, Sokol, Orel, hasičstvo a všechny politické organizace kraje morkovského“. Nakonec zapěli přítomní státní hymnu. Manifestační projev řídil bývalý starosta, předseda legionářů Vilém Pátík. Byl učiněn v době, kdy sudetští Němci stále zvyšovali své požadavky a hrozil otevřený konflikt s Německem.

III. plavecké závody

21. srpna konaly se na místním koupališti III. plavecké závody.

Poznámka o vedení kroniky

Až sem dopsal jsem za první republiky. Vztah našeho státu k sousednímu Německu se stal kritickým a naše situace nejistá. Začal jsem proto události zapisovat pouze do příručního sešitu, a očekával, co se bude dít dál. V těchto příručních poznámkách jsem pokračoval i pak, když Němci okupovali naši zemi, neboť jsem byl přesvědčen o tom, že by bylo nebezpečné pro mne i pro kroniku, kdybych psal pravdu, a protože jsem tušil, že nám jednoho dne budou kroniky vůbec vzaty. Pro tento případ jsem se pojistil tím, že jsem tuto kroniku celou znovu opsal, aby byl pro případ jejího zničení druhý exemplář. Opis byl práce veliká, na niž sám jsem neměl času, a tak nejvíc opisovala moje manželka Emílie a můj už starý otec Metoděj. Než toto pracné opatření se dosti brzo ukázalo prozíravým, neboť 14/11 1940 musel jsem kroniku odevzdat okresnímu úřadu, ten ji odvedl moravskému zemskému archivu a archiv ji uložil tuším na zámku v Letovicích. Teprve po válce jsem se s ní zase shledal a mám nyní za úkol do ní vepsat uplynulých 8 let. Poznamenávám, že bylo sice nařízeno založit za okupace nové kroniky, tzn. protektorátní, nařízení jsem však neuposlechl dobře věda, že válka pro Němce skončí špatně a že bych tedy protektorátní kroniku zbytečně zakládal.

Pro množství práce v poválečné době revoluční nebylo možno pomýšlet na pokračování v této knize před prázdninami 1946 a tak ještě 18/5 1946 zapsal se na vedlejší straně význačný návštěvník Morkovic na místě, náležejícím ještě k roku 1938. O prázdninách přistupuji k tomuto úkolu a poznamenávám, že budu zapisovat celých uplynulých 8 let sám až na poměrně krátké období, kdy zápisy místo mne činili jiní dva pánové, a to v době od 1/5 1941 – 30/4 1943 učitel Karel Slezák a v době od 1/5 1943 – 31/10 1944 odborný učitel Jaroslav Neužil.

Bohumil Horák, *2.2.1896, od 20.12.1938 na obecné škole

Miloslava Zavadilová, *28.4.1914, od r. 1938 na obecné škole

Odstup Sudet

21. září 1938 jsem se dozvěděli smutnou zprávu, že naše vláda přistoupila na odstup našeho Němci většinou osídleného pohraničí. Mělo to být nové tučné sousto ve chvíli, kdy ještě Němci ani nestrávili na jaře okupované Rakousko. Naši lidé byli nad touto zprávou velmi rozmrzelí a zahanbení, takže v hostincích docházelo k ostrým debatám jak proti Němcům, tak proti vládě. Poněvadž však Němci po ústupu vlády opět zvýšili požadavky, jak měl Hitlerův režim ve zvyku, řídě se slovy „Mein Kampf“: Oběť se ujařmuje po něčem!, nařídil president Beneš 23. září večer mobilizaci do 40 let. Nikdy nezapomenu na ten večer, strávený tehdy v hostinci na hospodářském družstvu, kde se dříve říkalo „U tří hrušek“. Místnost byla plná a debata rušná, neboť lidé stále čekali z rozhlasu něco nového, když byla doba tak vážná. Když pozdě večer, bylo to tuším už k 11. hodině, ozval se rozhlas tím, že bude vyhlášena důležitá zpráva, všechno ztichlo. Jakmile však přítomní zaslechli větu o mobilizaci, přijali ji ihned nadšeným potleskem, povstali, zazpívali státní hymnu a ihned mezi sebou se objímajíce se loučili, aby mohli nastoupit do zbraně. Když však dne 30. září vláda musela ustoupit před Němci, s nimiž se dohodli na našem ochuzení naši na válku nepřipravení spojenci, vojáci se vraceli smutní a mnozí s pláčem. Kromě Německého pohraničí museli jsme odstoupit části území i Maďarům, ba i Polákům, kteří se pásli spolu s Němci na ubohých slovanských bratřích. Německý slib, že část pohraničí odstoupíme ihned a část až po výsledku plebiscitu, nebyl ovšem dodržen a Němci si z naší země brali, co sami chtěli, a když jsme pak po třech měsících zase měli jakési nové hranice a začalo se říkat „Druhá republika“, Němci nám nové hranice zaručili a Hitler prohlásil, že nechce žádné Čechy. Není třeba ovšem připomínat, že ani tento slib nebyl později dodržen.

Slovensko a Podkarpatská Rus dostaly autonomii, takže jsme vlastně měli v malém okrájeném státě tři vlády, přičemž Slováci projevovali velkou touhu po osamostatnění, vyhánějící už v říjnu Čechy ze Slovenska jako nějaké psy. Hlavním městem Karpatské Ukrajiny, jak zněl nový název pro Podkarpatskou Rus, stal se po záboru Užhorodu Maďary Chust.

5. října vzdal se funkce prezident dr. Edvard Beneš, 9. října bylo na naší trati umístěno 100 vagónů s uprchlíky z pohraničí, takže vlak nejel a pro poštu do Nezamyslic jezdil státní autobus. V této době byly vůbec všechny dráhy uzavřeny soukromé dopravě, neboť musely vozit vojsko, uprchlíky a jejich svršky. 28. říjen se neoslavoval.

dekorace k zahájení oslav 20ti letí republiky, M. Breuer, hlavní oslava 28.10.1938 se už nekonala, foto Fr. Zástava

Život v druhé republice

O druhé republice se říkalo, že je malá, ale naše. Přece však stále viselo cosi ve vzduchu, co činilo poměry nejistými. Stát zbavený přirozených obranných hranic, s přetřhanými dopravními spoji a zbytkem německého obyvatelstva uvnitř, s nímž se muselo zacházet ohleduplně a umístěný úplně v německé tlamě, o níž už bylo známo, že je nenasytná, zdál se ohroženým a nestálým. Přece však se obyvatelstvo dalo znovu s nadšením do práce, aby odstranilo aspoň hospodářské nedostatky, zaviněné zábořem spojů a některých průmyslů, a politickou roztržičnost národa, která při spoustě stran a strániček byla až směšná. Znovu jsme oživilí náš požadavek postátnění lokálky a vybudování spojů do Zborovic a Nemotic, začalo se s plánováním dláždění dálnkové silnice Morkovicemi, konaly se hospodářské schůze za účelem zřízení hospodářské školy, která by byla umístěna ve slížanské škole, zatím co Slížany by byly přiškoleny znovu do Morkovic, sociální péče byla sjednocena 30. října ustavením Místní péče o mládež, v níž byly kromě škol zastoupeny také všechny místní humánní a tělovýchovné korporace (předsedou se stal František Svoboda, ředitel měšťanské školy, místopředsedou František Zona, holič, jednatelem Karel Slezák, učitel, pokladní Anděla Králíková, učitelka domácích nauk) a jež provedla také 16. listopadu sbírku peněz, šatstva a potravin pro uprchlíky, v prosinci se začalo se sběrem odpadků, aby se ušetřilo na dovozu surovin.

Ve vrtání na naftu v lese Přehýku u Slížan se pokročilo až do hloubky 232 m, což prý už bylo nejhlubší vrtání v ČSR, a přece se na nic nepřišlo přes ujišťování slížanského proutkaře Jana Melichárka, povoláním klempíře, který svůj dům ozdobil honosnou firmou „báňský podnikatel“ a své obchodní papíry označením „vědecký výzkum pudy“. Vrtání řídil ing. Dušek z Kyjova a pro neúspěch bylo ovšem před zimou zastaveno.

Politické zjednodušení poměrů dostalo výraz 23 listopadu ustavením strany Národní jednoty, v níž se sešly všechny strany až na komunisty a soc. demokraty, kteří v prosinci vytvořili organizaci Národní strany práce. V okresním předsednictvu strany Národní jednoty měly

Morkovice tři členy, továrníka Viléma Pátíka, odb. učitele Josefa Přikryla a zemědělce Františka Štěpánka.

15. listopadu zastřelil se správce místního velkostatku Antonín Fešar, teprve 41letý. Byl to Čech, který však trpěl nejistotou své vlastní příslušnosti, neboť pocházel ze zabraného pohraničí, jakož i nátlakem Němců, jichž bývalo vždycky dost zaměstnáno v hospodářských správách velkostatků, kteří se ho snažili přimět k přestupu na německou národnost.

30. listopadu byl zvolen novým presidentem republiky dr. Emil Hácha, president nejvyššího správního soudu.

Ještě v roce 1938 byly provedeny změny v obecním zastupitelstvu odstraněním komunistů, byly zakázány stávky a výluky a v prosinci bylo nařízeno odstranit z úřadů a škol obrazy bývalých presidentů Masaryka a Beneše a místo nich bylo přikázáno pověsit střední státní znak a kříž.

Před Vánocemi provedla také strana Národní jednoty sbírku pro uprchlíky a místní chudé, jež vynesla 775 Kč a něco šatstva a bramborů.

To by byl asi tak nejdůležitější přehled hospodářských a politických počinů v obci na začátku druhé republiky, viděný za poslední tři měsíce roku 1938.

Stréček Matěj Křópal

3. prosince hrál v sokolovně po druhé stréček Matěj Křópal z Břochovan se svým souborem. Dával tříaktovou veselohru Rudy Nižkovského „Stréček Křópal na námluvách“. Téhož dne odpoledne hrál pro děti v pohádce „Kdo se směje naposled“. Hned po příjezdu do Morkovic zastavil se na místním hřbitově, položil kytici na hrob Marie Tylové a prohlédl si místní museum, kde se dvakrát zapsal do pamětní knihy.

Oheň

8. prosince o 3. hodině ranní vyhořely v Havlíčkově třídě dva domky, a to č. 257 a 258.

Zima

Zima se ohlásila v polovici prosince velkými mrazy okolo -20°C , podporovanými severákem. Pak napadlo sněhu, takže Vánoce byly bílé.

„Byli jsme a budem“

31. prosince byl v sokolovně proveden druhý silvestrovský žurnál na námět „Byli jsme a budem“. Podtitul zněl „Události domova i světa ve slově, písni, tanci a obraze“. Zdařilý žurnál opět sestavil a řídil Josef Pátík, společník košíkářské továrny. Text i fotografické snímky scén jsou uloženy v archivu místního musea.

Hospodářské poměry

Hospodářské poměry se oproti roku 1937 opět o něco zlepšily, takže bylo patrné, že republika už vychází z těžké hospodářské krize.

zaměstnanci firmy V. Pátík v roce 1938

Stavební ruch

V roce 1938 bylo postaveno 7 nových domů. Č. 490 postavila Rozálie Zaoralová, č. 491 Martin Gloza, č. 492 Miroslav Hýsek, č. 493 Františka Handlová, č. 494 Bohumila Horáková, č. 495 Jiří Ředina a č. 496 Alois Novotný.

Obecní přírážky

Obecní přírážky se oproti loňsku nezměnily.

Sňatky a porody

	Počet narozených	Počet sňatků
Římsko-katol.:	15	25
Československých:	4	3
Bez vyznání:	3	1
Úhrnem	22	29

Úmrtí 1938

Počet úmrtí 18, z toho 9 mužů a 9 žen.

Srážky

Němec Alois Schenk, který dosud vedl záznamy místní srážkoměrné stanice, neprojevil mnoho chuti podporovat okleštěnou republiku. Proto jsme zatím srážkoměrné záznamy nezískali. Budou-li získány, mohou být přiloženy.